

**GRAMMATICA-
ONDERWIJS:
EEN DIDACTISCH BRUGGETJE
TUSSEN WETENSCHAP EN
SCHOOL**

Henk Wolf

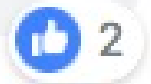
NHL Stenden
Hogeschool

RuG

LERAREN

Antos Szkudlarek Houd toch eens op met die echt diep compleet nutteloze exercities ontleden. Laat ze ontdekken wat schrijven, lezen en presenteren is...
22e eeuw, ze komen er aan!

Gefällt mir · Antworten · 1 J

Isabela Usha Tirzah Zangari De echte vraag is, waarom moeten zij dit weten als wij er met moeite uitkomen?

Gefällt mir · Antworten · 3 J

Joris Reutelingsperger Je kunt in deze groep geen vraag stellen over zinsontleding zonder dat iemand het nodig vindt om het nut ervan ter discussie te stellen.

Gefällt mir · Antworten · 1 Tag(e)

LEERLINGEN

Ten eerste, je hebt grieks en latijn niet voor geneeskunde nodig, je zou alleen in staat zijn termen te kunnen ontleden in begrippen wat een beetje overbodig is. Iedereen zegt dat het echt een voordeel is maar dat is onzin.

Voor school ben ik aan het leren ontleden. We zijn nu bij naamwoordelijk gezegde, super moeilijk! Ik vraag me af waarom ik dit eigenlijk moet leren. Wat heb ik eraan??? Mijn leraar geeft geen duidelijk antwoord. Weten jullie waarom ik het moet leren??? Misschien gaat het dan makkelijker.
Bedankt!

WAT IS EIGENLIJK EEN VOORNAAMWOORD?

- "Ik kende wel 'persoonlijk voornaamwoord' en 'betrekkelijk voornaamwoord' en zo, maar ik had helemaal niet in de gaten dat die iets gemeenschappelijks hadden, dat er zoiets bestond als een 'voornaamwoord'."

Eerstejaarsstudent Nederlands, 2017

WAT IS EIGENLIJK EEN PRINTER?

ENGELSE ZINNEN ONTLEDEN

ALSOF EEN MODEJOURNALIST DIT ZOU LEREN

Hoe heet dit onderdeel
van een sok?

ALSOF EEN MODEJOURNALIST DIT ZOU LEREN

Hoe heet dit onderdeel
van een sok?

- Dat kan ik niet beantwoorden, want witte sportsokken in sandalen zijn fout.

ALSOF EEN AUTOMONTEUR DIT ZOU LEREN

De versnellingspook

- De versnellingspook vind je meestal rechts van de bestuurdersstoel.
- De versnellingspook vind je door de vraag te stellen: wie of wat kan ik bewegen als ik de koppeling intrap.

ALSOF EEN AUTOMONTEUR DIT ZOU LEREN

De versnellingspook

- De versnellingspook vind je meestal rechts van de bestuurdersstoel.
- De versnellingspook vind je door de vraag te stellen: wie of wat kan ik bewegen als ik de koppeling intrap.

ALSOF EEN AUTOMONTEUR DIT ZOU LEREN

De versnellingspook

- De versnellingspook vind je meestal rechts van de bestuurdersstoel.
- De versnellingspook vind je door de vraag te stellen: wie of wat kan ik bewegen als ik de koppeling intrap.

MAAR BIJ NEDERLANDS GAAT HET WEL ZO

Hoe vind je het lijdend voorwerp (lv)?

1. Zoek de persoonsvorm (pv).
1. Zoek de persoonsvorm (pv).

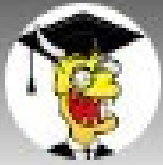
1. Zoek het onderwerp (o).
2. Zoek het gezegde (gez.).
3. Zoek het lijdend voorwerp:
Zet **Wie** / **Wat** voor het onderwerp en het gezegde.

OF ZO:

Lijdend voorwerp (lv)

- Zoek eerst de persoonsvorm, het onderwerp en het gezegde.
- Het lijdend voorwerp = wie / wat + onderwerp + gezegde.
- Als de zin een naamwoordelijk gezegde heeft, dan is er geen lijdend voorwerp.
- Een zin kan dus alleen een lijdend voorwerp hebben als het een werkwoordelijk gezegde heeft.

OP BUITENLANDSE SCHOLEN

Direct Object

DIRECT OBJECT

STEPS TO FIND A DIRECT OBJECT:

Find the verb.

Ask "what?" or "whom?"

OP BUITENLANDSE SCHOLEN

Als Substantiv (Mehrzahl: die Substantive) bezeichnet man ein **Hauptwort**. Dieses schreibt man grundsätzlich groß. Substantive gliedern sich in **konkrete** (bezeichnen Lebewesen und Gegenstände, z.B.: der Käfer, das Handtuch) und **abstrakte** Substantive (bezeichnen Gedanken und Gefühle, z.B.: die Trauer, der Wahnsinn) und sowie **Eigennamen** (*nomen proprium/nomina propria*: Namen, Wochentage, Monate, Jahreszeiten, Orte, Städte, Länder, Marken usw., z.B.: Thomas, Montag, der Flieder, die Bibel).

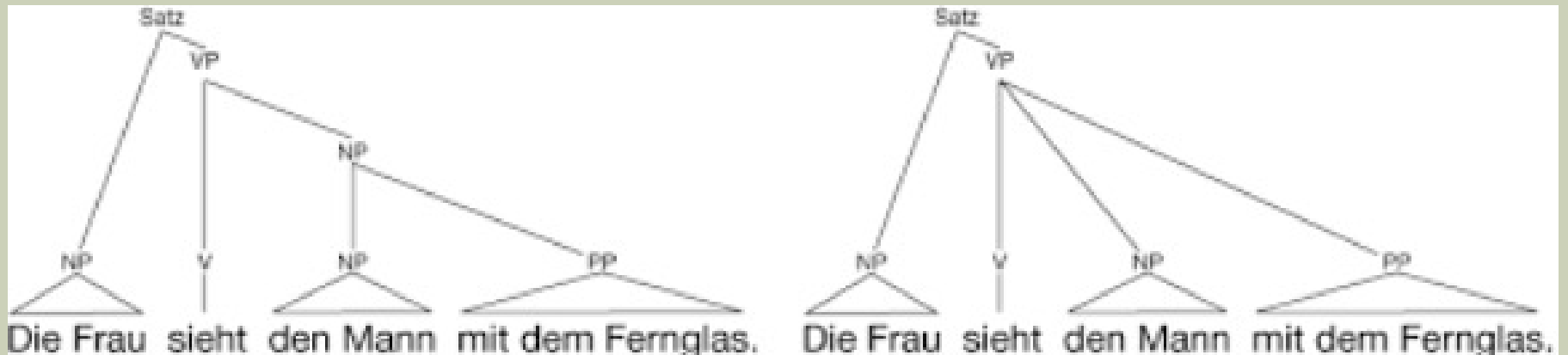
Sein nahezu ständiger Begleiter ist der **Artikel**. Er kennzeichnet das grammatikalische **Geschlecht** (das Genus) des Hauptwortes und muss mitgelernt werden, weil das Geschlecht keinen einheitlichen Regeln unterliegt. Es lassen sich zwei Arten von Artikeln unterscheiden: **bestimmte** (der, die, das) und **unbestimmte** (ein, eine, eines) Artikel.

ONTLEEDONDERWIJS IN DE PRAKTIJK:

- er worden veel trucjes en ezelsbruggetjes aangereikt;
- bewustwording van de onbewuste systematiek van zinsbouw is geen leerdoel;
- meerduidige zinnen en zinnen waarop de trucjes niet werken, worden vermeden;
- de indruk wordt gewekt dat alle zinnen eenduidig te ontleden zouden zijn;
- taalkundige en redekundige benoeming worden als gescheiden disciplines aangeleerd;
- uitsluitend Nederlandse zinnen worden ontleed;
- de leerling krijgt niet in de gaten waar al dat geontleed nou goed voor zou zijn.

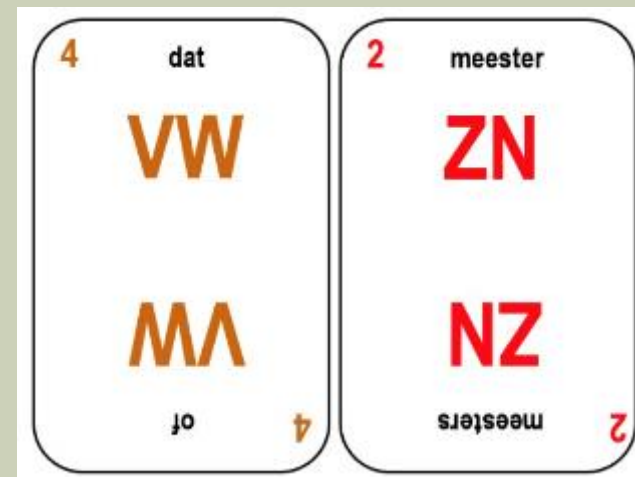
TAALWETENSCHAP

- probeert te verklaren hoe zinnen gebouwd kunnen worden
- probeert meerduidigheid te verklaren
- heeft taalkundige en redekundige ontleding samen in één model ondergebracht
- gebruikt termen die voor diverse talen bruikbaar zijn

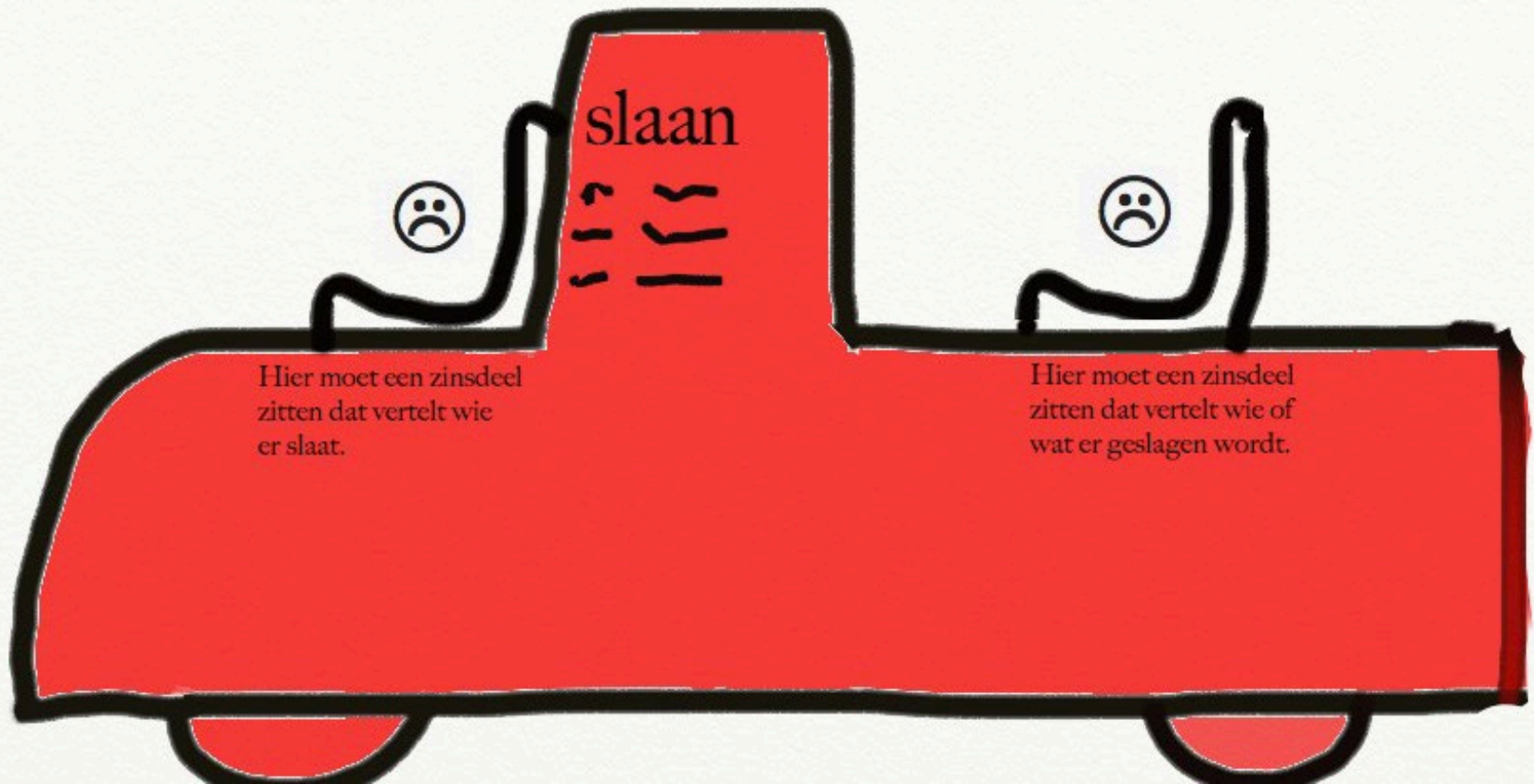

MAAR ...

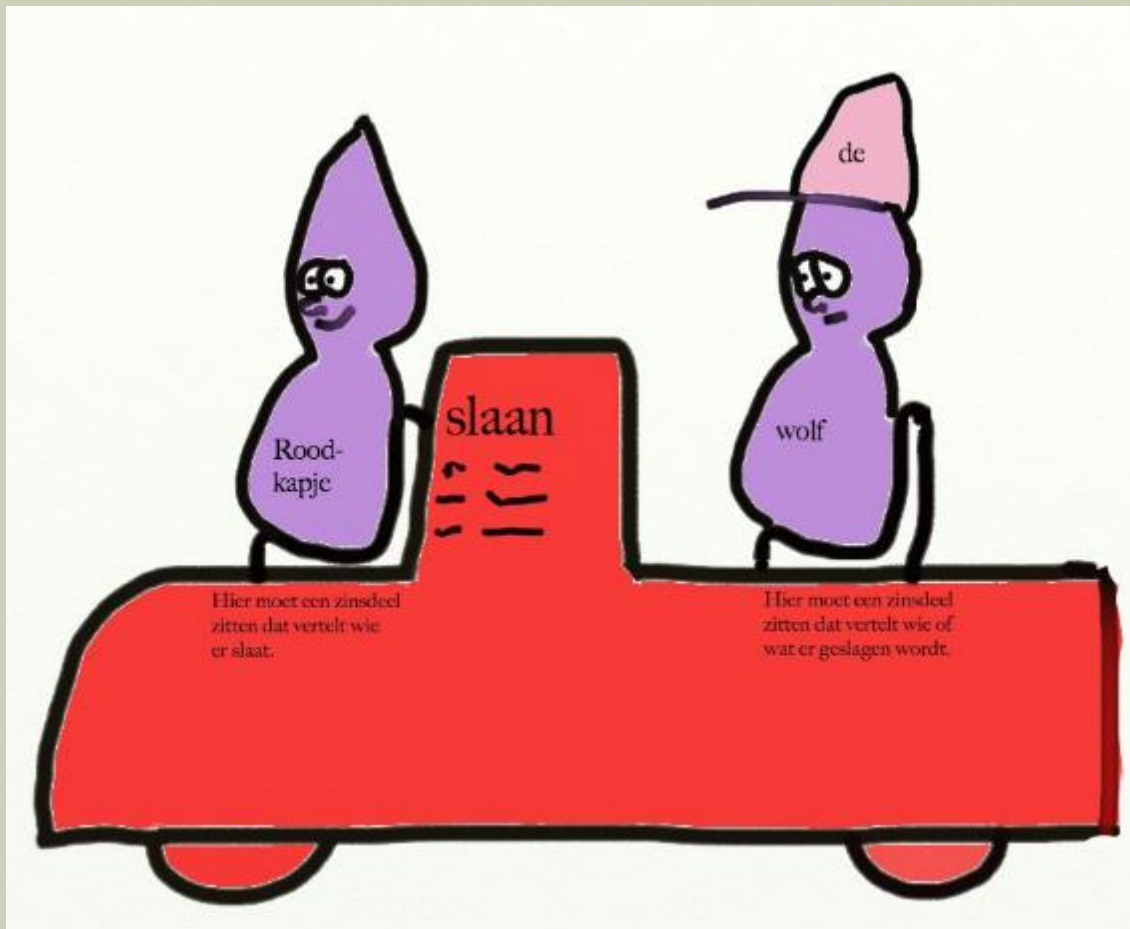
- de wetenschappelijke taalkundige literatuur is voor niet-ingewijden onbegrijpelijk;
- het begrippenapparaat van de schoolgrammatica sluit niet aan bij dat van de wetenschap;
- er zijn nauwelijks didactiseringen van de wetenschappelijke taalkunde voor niet-academische doelgroepen.

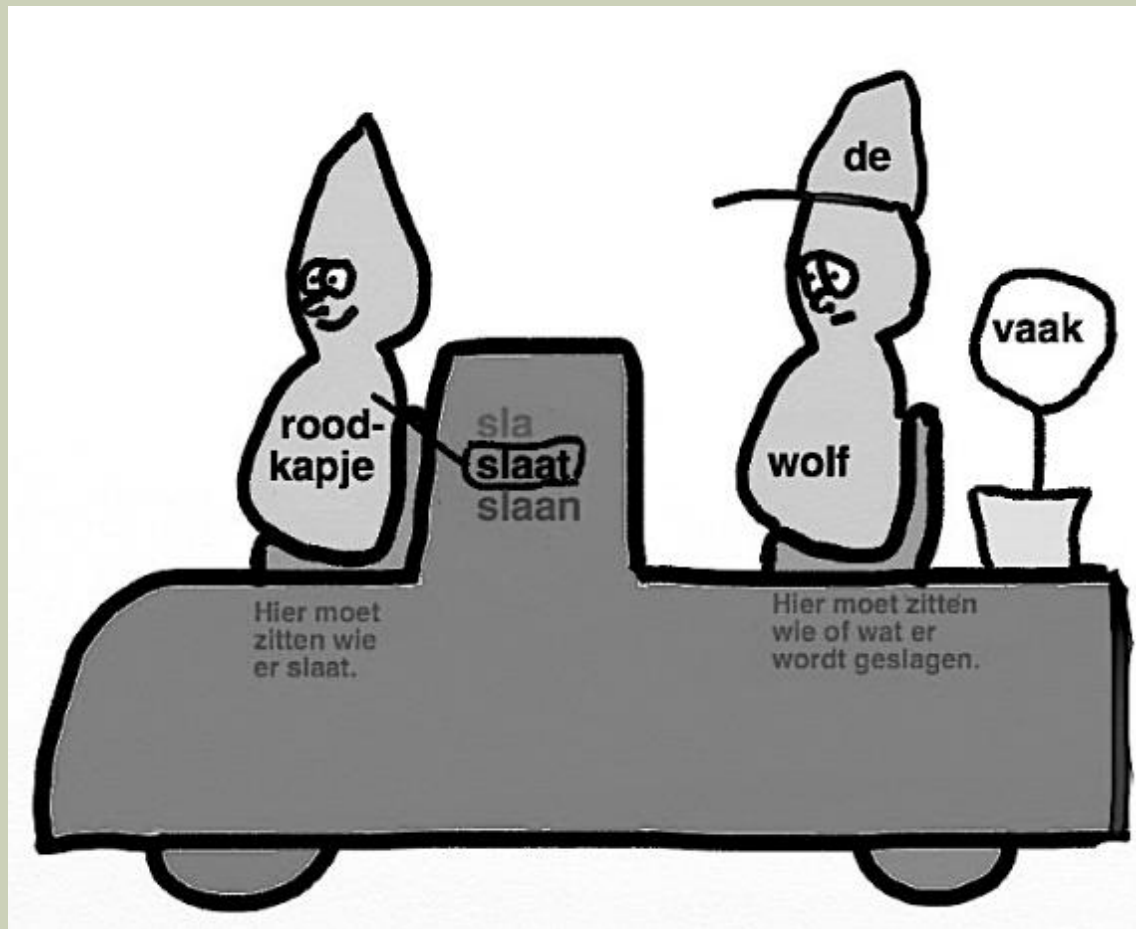
DE GROEI VAN IETS NIEUWS

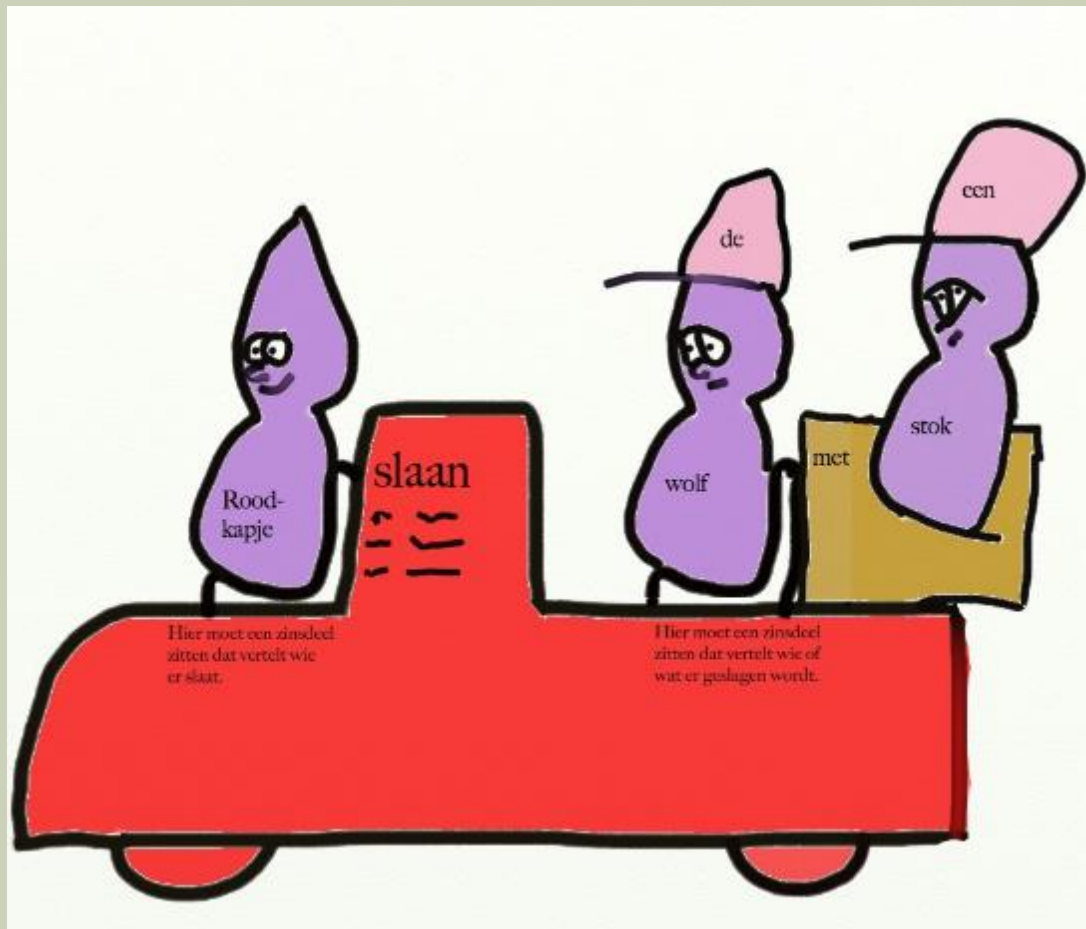
DE GROEI VAN IETS NIEUWS

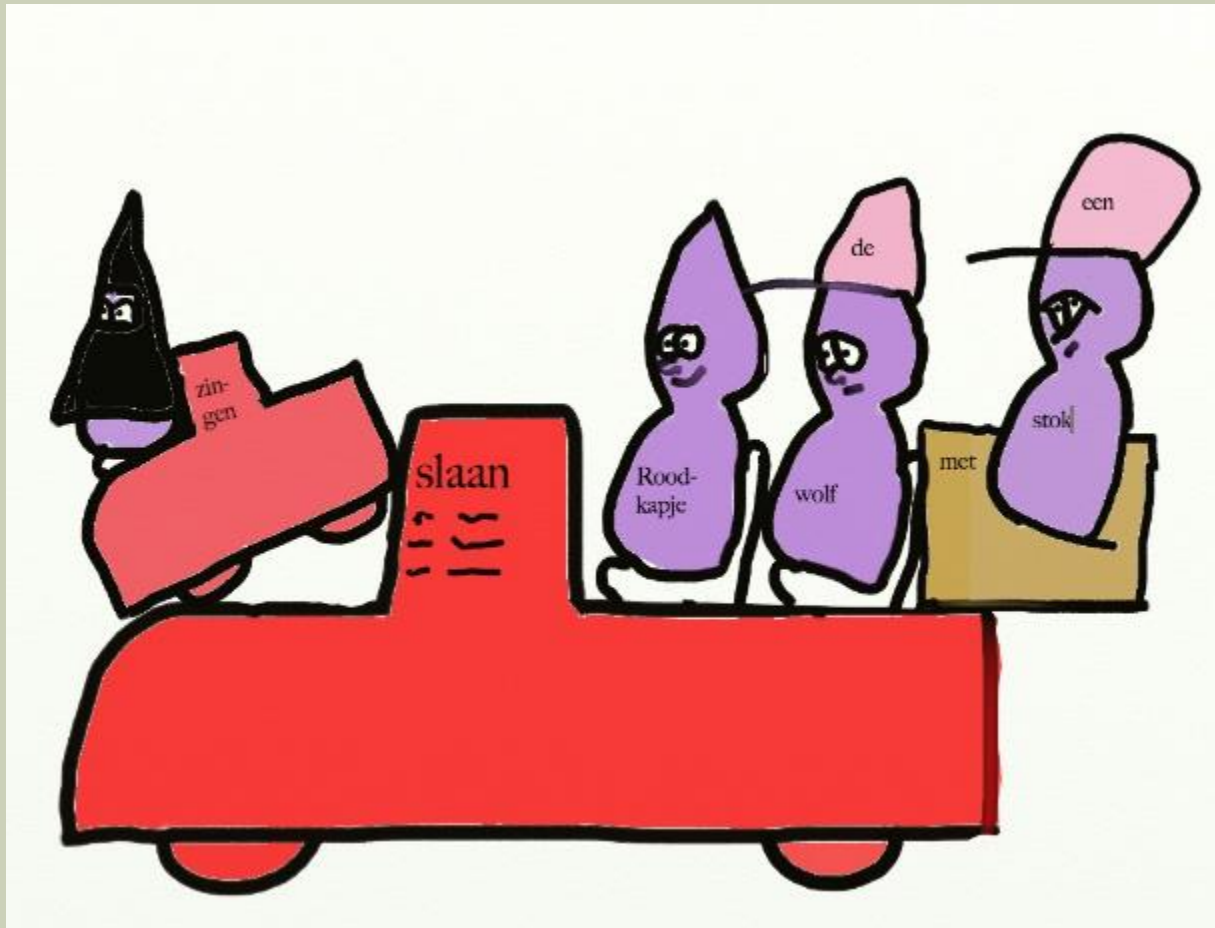
DE GROEI VAN IETS NIEUWS

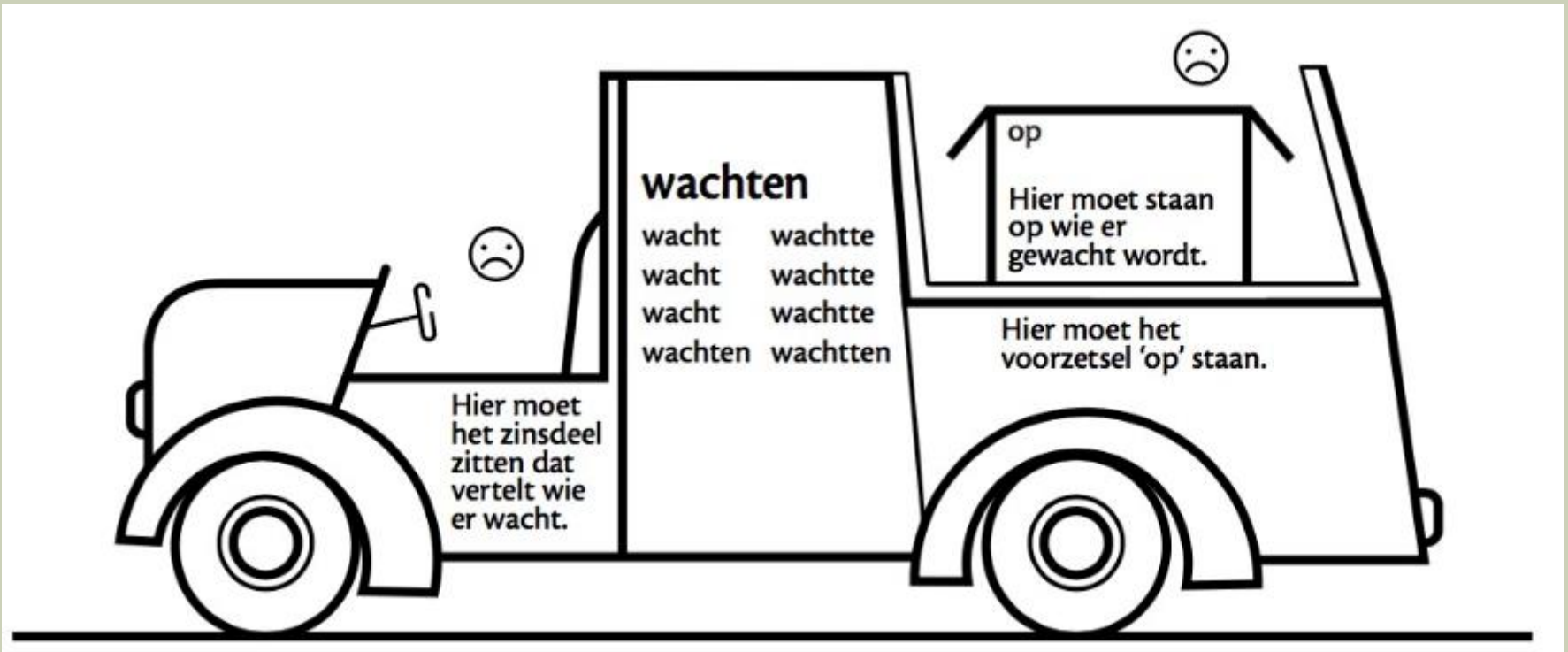
DE GROEI VAN IETS NIEUWS

DE GROEI VAN IETS NIEUWS

DE GROEI VAN IETS NIEUWS

ZINVOLLE TOEPASSINGEN

Het Nederlandse 'hem' is in het Duits 'ihm', als het meewerkend voorwerp of ondervindend voorwerp is en 'ihn', als het lijdend voorwerp is. Vul met die kennis de ontbrekende woorden ('ihm' of 'ihn') in.

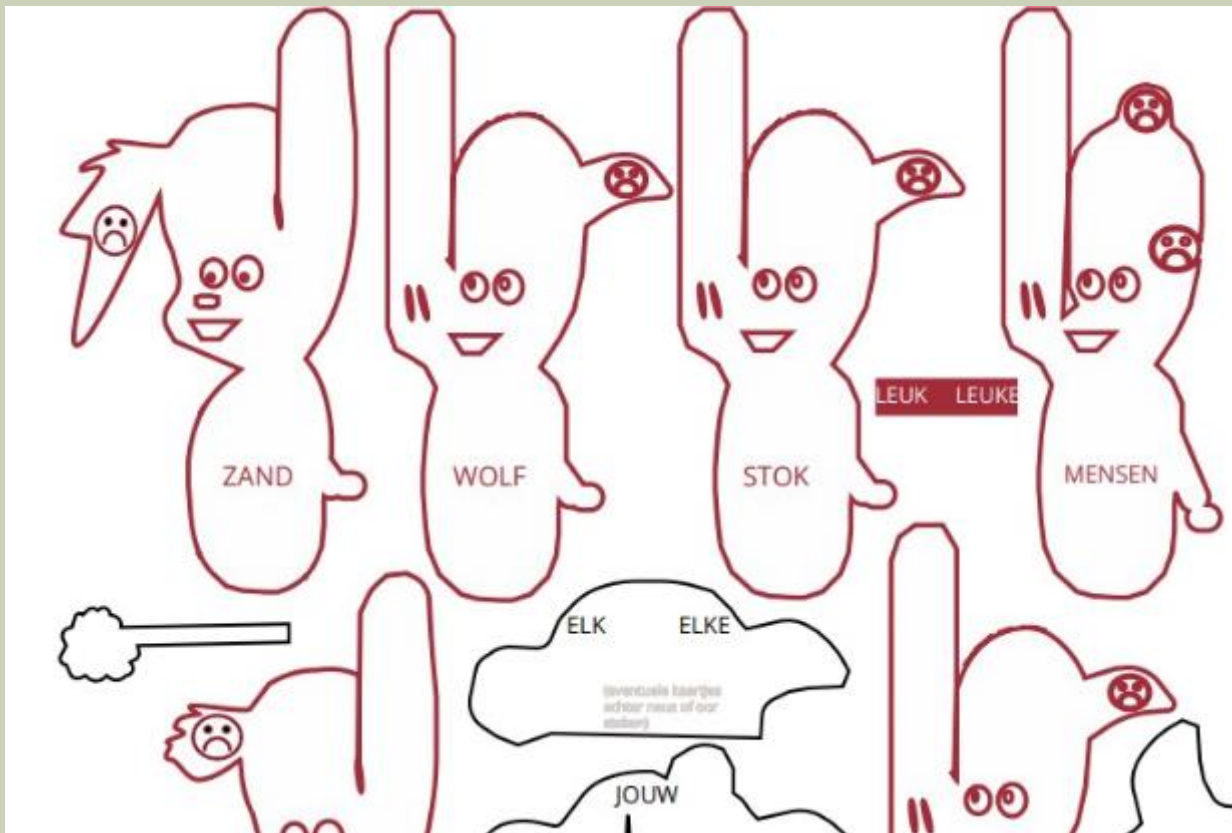
- a. Ich habe ... ein Glas Bier gegeben.
- b. Der Polizist hat ... gesehen.
- c. Das gefällt ... nicht.
- d. Warum hast du ... geschlagen?

NADENKEN ALS DOEL

- Het is moeilijk om het zinsdeel 'de buurman' in de zin 'Gisteren sprak ik de buurman nog' redekundig te benoemen. Leg uit waarom alle in aanmerking komende benoeming problematisch zijn.
- Zou je 'derde' in 'Jan is derde geworden' benoemen als telwoord, als bijvoeglijk naamwoord of als zelfstandig naamwoord? Licht je antwoord toe.
- 'Het meisje zag erg bleek': geef argumenten om het gezegde als naamwoordelijk te benoemen.

IETS NIEUWS

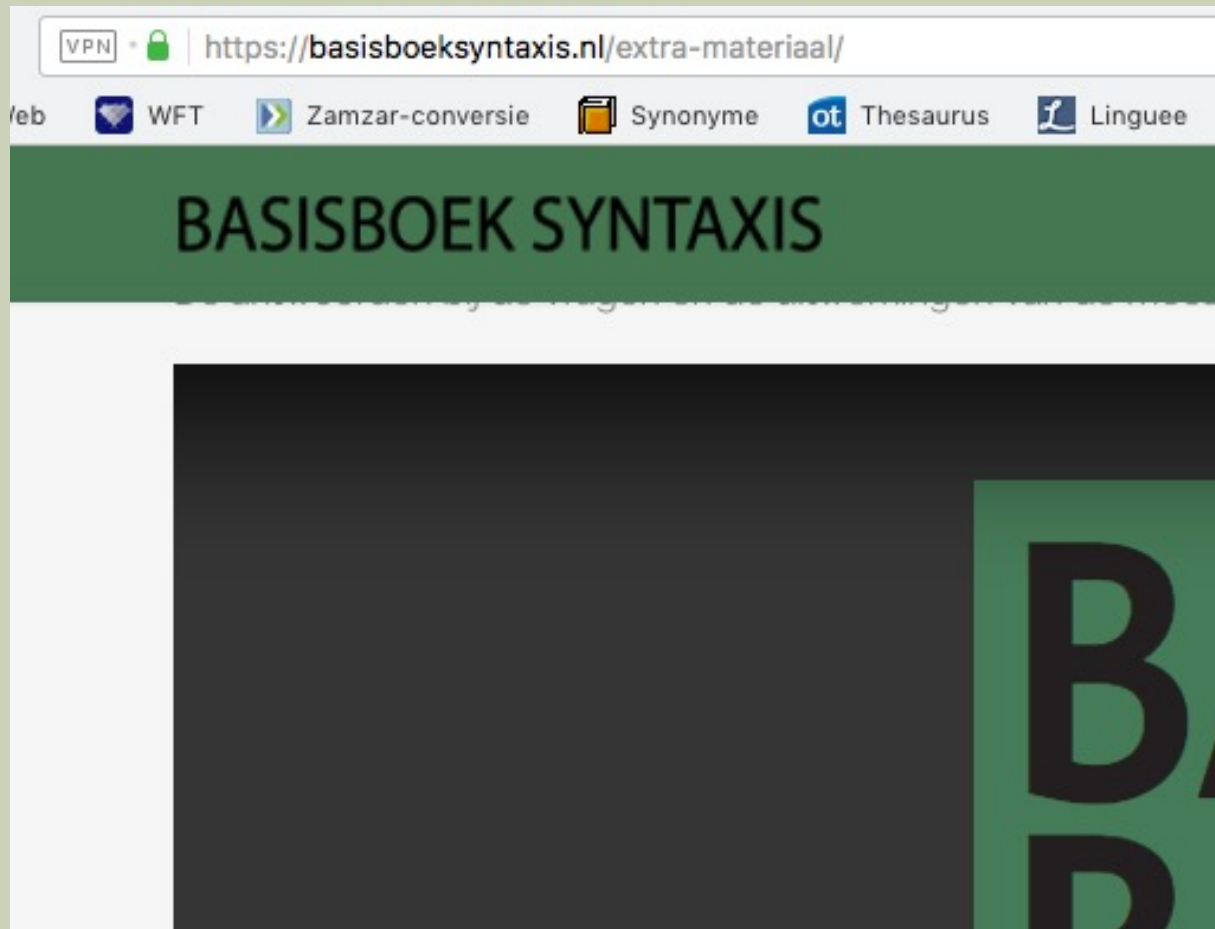
■ Zinsbouwpakket:

IETS NIEUWS

IETS NIEUWS

RESULTATEN

Na vier jaar:

- beter begrip
- hogere cijfers
- betere voorbereiding op de postpropedeutische fase
- kritischer vragen
- minder prescriptieve houding